

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ
ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ПРАКТИКИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

*для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька)
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
денної і заочної форм навчання
факультету іноземної філології*

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Кам'янець-Подільський
2024

УДК 378.147.091.33-027.22:811.111(075.8)

ББК 74.58я73+81.432.1

М54

*Рекомендувала вчена рада факультету іноземної філології
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
(протокол за № 9 від 27 серпня 2024 р.)*

Рецензенти:

*О. В. Галайбіда, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;*

*Е. П. Голдибан, вчитель вищої категорії англійської мови, Кам'янець-Подільського
ліцею №15 Кам'янець-Подільської міської ради Хмельницької області.*

Укладач:

*Т. В. Сторчова, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови.*

**М54 Методичні рекомендації з організації та проведення навчальної
ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови:** для
підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за
освітньо-професійною програмою Середня освіта (Мова і література
(англійська, німецька) спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література
(англійська) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка денної і заочної форм
навчання факультету іноземної філології [Електронний ресурс] / укладач
Т. В. Сторчова. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національ-
ний університет імені Івана Огієнка, 2024. 53 с.

Електронна версія посібника доступна за покликаннями:

URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8576>

Посібник укладено з метою ефективної організації та проведення навчальної
ознайомлювальної педагогічної практики для здобувачів першого (бакалаврського) рі-
вня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)). За-
пропоновані завдання та методичні рекомендації до їх виконання стануть суттєвим до-
повненням змістового та процедурного складників практичної підготовки майбутніх
учителів англійської мови.

УДК 378.147.091.33-027.22:811.111(075.8)

ББК 74.58я73+81.432.1

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Мета і завдання практики.....	6
2. Характеристики баз практики здобувачів вищої освіти (практикантів).....	9
3. Організаційно-змістові складники практики.....	10
4. Організація практики. Роль і відповідальність суб'єктів практики	12
5. Завдання та звітна документація практики	16
6. Критерії оцінювання результатів проходження практики	20
7. Методика оцінювання результатів практики.....	25
8. Порядок захисту практики та підведення підсумків практики	27
9. Загальні критерії оцінювання практики.....	30
10. Правила техніки безпеки під час проходження практики	32
11. Список рекомендованої літератури	36
ДОДАТКИ.....	40
<i>Додаток 1. Guided Observation Tasks</i>	<i>40</i>
<i>Додаток 2. The Examples of Main Aim, Subsidiary Aim, Pesonal Aim</i>	<i>46</i>
<i>Додаток 3. The Lesson Plan Components and the Example of a Lesson Plan....</i>	<i>47</i>
<i>Додаток 4. Схема аналізу виховного заходу</i>	<i>49</i>
<i>Додаток 5. Аналіз форми роботи з батьками учнів</i>	<i>50</i>
<i>Додаток 6. Аналіз одного із уроків, проведених учителем</i>	<i>51</i>
<i>Додаток 7. Зразок титульного аркуша звіту здобувача вищої освіти (практиканта)</i>	<i>52</i>

ВСТУП

Практика – невід’ємний складник освітньо-професійної програми підготовки фахівців, основним завданням якої є практична підготовка здобувача вищої освіти бакалаврського рівня до виконання фахових обов’язків. Практиці відводиться значна роль у підготовці висококваліфікованого, соціально зрілого, творчого вчителя англійської мови. Відповідно до зростаючих потреб суспільства педагог повинен досконало володіти предметом, мати високий рівень професійної практичної підготовки, ерудиції, ефективно застосовувати набуті знання та навички в роботі та постійно працювати над підвищенням своєї майстерності й загальної культури.

Навчальна ознайомлювальна педагогічна практика здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) є невід’ємним складником професійної підготовки майбутніх учителів. Тривалість практики – 3 тижні (3 курс, 5 семестр).

У період проходження навчальної ознайомлювальної педагогічної практики здобувачі вищої освіти мають можливість спостерігати за роботою досвідчених учителів та пов’язати набутий досвід із здобутими компетентностями курсу методики навчання англійської мови. Щоб цей процес відбувався цілеспрямовано, здобувачі вищої освіти виконують завдання для спостереження, працюють над власними фрагментами уроків, ознайомлюються із календарно-тематичним та поурочним плануванням уроків англійської мови, формами, засобами, методами, технологіями організації навчально-виховної роботи в закладах загальної середньої освіти тощо.

Практика систематизує та поглиблює знання про методику навчання англійської мови, сприяє формуванню особистого стилю викладання, об’єктивної оцінки своїх можливостей, умінь застосовувати різноманітні методи та прийоми навчання, сучасні педагогічні технології, а також спонукає здобувачів вищої освіти до подальшої активності та самостійності в набутті професійних, перцептивних, проєктувальних, адаптивних, організаційних та пізнавальних умінь.

Навчальна ознайомлювальна педагогічна практика передбачає безперервність та послідовність професійного розвитку майбутніх учителів і є логічним продовженням їхньої професійної підготовки, що розпочинається навчальною психолого-педагогічною та завершується виробничою педагогічною практикою.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики є озброєння студентів комплексом **компетентностей**, необхідних для виконання навчально-виховної роботи у закладах освіти, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, вивчення інноваційних методів та прийомів навчання у закладі загальної середньої освіти.

Завдання практики:

- ✓ розвиток у здобувачів вищої освіти готовності до роботи у закладі загальної середньої освіти, стійкого інтересу до професії вчителя;
- ✓ розвиток творчого підходу до педагогічної діяльності;
- ✓ систематизація і поглиблення теоретичних знань студентів з фахових дисциплін;
- ✓ забезпечення зв'язку теоретичних знань з англійської мови з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних і виховних завдань;
- ✓ формування вмінь проводити уроки і позаурочні заходи з використанням сучасних методів і прийомів, сучасних педагогічних технологій;
- ✓ спонукання практикантів до подальшої активності та самостійності в набутті професійних, перцептивних, проектувальних, адаптивних, організаційних та пізнавальних умінь;
- ✓ сприяння формуванню особистого стилю викладання;
- ✓ формування навичок здійснення педагогічної діяльності згідно з вимогами статуту закладу загальної середньої освіти, правилами внутрішнього розпорядку;
- ✓ вивчення документації закладу загальної середньої освіти.

Виробнича педагогічна практика спрямована на формування та розвиток таких компетентностей та результатів навчання:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у навчанні іноземних мов (англійської, німецької) у закладах загальної середньої освіти, що перед-

бачає застосування теорій, сучасних технологій та методів навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 05. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 09. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 08. Здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

СК 10. Здатність дотримуватись сучасних мовних норм (з іноземної та державної мови), володіти іноземними мовами на рівні B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності.

Результати навчання:

ПРН 01. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, англійської, німецької мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати і підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 02. Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; добрати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей учнів; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 04. Уміє модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати за потреби нові; впорядковувати їх і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу (у тому числі під час дистанційного навчання).

ПРН 05. Уміє планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії та створювати умови для формування позитивної самооцінки учнів; формувати мотивацію учнів до навчання.

ПРН 07. Уміє організовувати освітнє середовище з урахування правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил; планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового та безпечного способів життя; надавати медичну допомогу учасникам освітнього процесу (за потреби).

ПРН 08. Уміє здійснювати різні вид планування, організації та аналізу освітнього процесу на різних його етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН 11. Уміє визначати та планувати оптимальний зміст і форми професійного розвитку; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності з урахуванням змін в системі освіти.

2. ХАРАКТЕРИСТИКИ БАЗ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ПРАКТИКАНТІВ)

Базою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики здобувачів вищої освіти є заклади загальної середньої освіти міста Кам'янця-Подільського, які мають достатню методичну базу для того, щоб забезпечити якісну підготовку фахівців за профілем.

Для здійснення безпосереднього науково-методичного керівництва та консультування для кожного здобувача вищої освіти призначається досвідчений науково-педагогічний працівник кафедри англійської мови та кафедри педагогіки та менеджменту освіти.

3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЗМІСТОВІ СКЛАДНИКИ ПРАКТИКИ

Зміст практики

Завдання навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

На організаційному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановній конференції в університеті, де одержує направлення для проходження практики, настанови щодо її організації.
2. Ознайомлення зі шкільною документацією (класний журнал, розклад уроків, календарно-тематичний план учителя англійської мови, поурочні плани та ін.).
3. Знайомство з класом та укладання інформації відповідно до профілю класу.
4. Складання індивідуального плану роботи, узгодження його з керівником практики.
5. Отримання завдань для виконання керованого спостереження Guided Observation.
6. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На основному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Відвідування та аналіз уроків вчителя англійської мови.
2. Фіксація результатів спостережень різних аспектів організації навчального процесу, заповнення та виконання запропонованих завдань керованого спостереження Guided Observation.
3. Розробка двох фрагментів уроків (2 microteachings) з навчальними матеріалами для навчальної групи (класу) відповідно до профілю за зразком.

4. Допомога вчителю англійської мови у виготовленні роздаткового матеріалу та унаочнення.
5. Розроблення тестів, завдань, презентаційних матеріалів на уроки англійської мови із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.
6. Допомога вчителю у перевірці зошитів та письмових робіт.
7. Відвідування позакласних заходів.

На підсумковому етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Підготовка звітних матеріалів з навчальної ознайомлювальної педагогічної практики: щоденник, індивідуальний звіт, фрагмент календарних планів, профіль навчальної групи, виконані завдання Guided Observation (4 tasks), розроблені фрагменти уроків (2 microteachings), аналіз виховного заходу; аналіз форми роботи з батьками учнів; аналіз уроку.
2. Подання звітної документації керівникам практики для перевірки та оцінювання.
3. Участь у підсумковій конференції, де відбувається захист практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ. РОЛЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ПРАКТИКИ

Навчальна ознайомлювальна педагогічна практика здобувачів вищої освіти організовується на підставі наказу по університету. Безпосереднє керівництво навчальною ознайомлювальною педагогічною практикою здобувачів вищої освіти здійснюють керівники практики – викладачі кафедр англійської мови та педагогіки. Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій студентам роз'яснюються завдання і зміст практики, а також порядок її проходження.

Під час практики здобувачі вищої освіти організовують свою діяльність відповідно до вимог Статуту закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО), дотримуються Правил внутрішнього розпорядку ЗЗСО, виконують розпорядження адміністрації ЗЗСО й керівників практики. Беруть участь у позакласній, методичній та інших видах роботи школи.

Для виконання програми практики, реалізації її завдань та проведення окремих видів навчально-виховної роботи з учнями студенти закріплюються за певними класами та вчителями. Щоденне навантаження студента становить 6-8 годин робочого часу.

Режим роботи студентів-практикантів визначається керівниками практики. Усі студенти повинні приходити в школу не пізніше, як за 15 хвилин до початку занять у своєму класі, час перебування в ЗЗСО визначається змістом та планом проведення практики.

До робочого часу практиканта входить спостереження за роботою вчителів (англійської мови, класного керівника та учнів, ведення щоденника практики, самостійне вивчення методичної літератури, добір дидактичних матеріалів, консультації з керівниками тощо.

У разі порушення поставлених вимог студент-практикант усувається від проходження практики. Студент, робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план семестру.

Практика завершується підсумковою конференцією, на якій підводяться підсумки, оцінюються результати роботи.

Керівник практики факультету:

- ✓ розробляє наскрізну програму педагогічної практики;
- ✓ бере участь у підготовці розпоряджень про проходження практики;
- ✓ проводить інструктаж з техніки безпеки;
- ✓ контролює хід практики, вживає заходів щодо усунення недоліків; разом з деканатом факультету та адміністрацією навчального закладу вирішує спірні питання та конфліктні ситуації;
- ✓ вивчає та аналізує звітну документацію студентів, відгуки керівників, складає факультетський звіт про результати практики та подає його в деканат і завідувачеві практики університету.

Методист навчального відділу:

- ✓ дбає про підписання угод з базами педагогічної практики;
- ✓ за поданням кафедр визначає керівників практики;
- ✓ здійснює розподіл студентів по навчальних закладах;
- ✓ надає інформацію для підготовки наказу про організацію та проведення педагогічних практик, розпоряджень і наказів щодо припинення, відновлення і захисту практики тощо;
- ✓ бере участь у підготовці та проведенні настановної конференції;
- ✓ готує супровідні документи (направлення в навчальні заклади);
- ✓ підтримує контакт з представниками адміністрації, керівниками, практикантами;
- ✓ розміщує інструктивні матеріали на інформаційній дошці.

Керівник практики від закладу вищої освіти:

- ✓ бере участь у настановній конференції;
- ✓ забезпечує відповідні умови для проходження практики;
- ✓ контролює виконання практикантом завдань практики;
- ✓ допомагає у виконанні завдань практики;
- ✓ контролює дотримання студентом вимог Статуту ЗЗСО, правил внутрішнього розпорядку, трудової дисципліни;
- ✓ виставляє підсумкову оцінку.

Керівник від бази практики:

- ✓ забезпечує відповідні умови для проходження практики;
- ✓ знайомить студента з навчально-матеріальною базою, документацією, планом навчально-виховної роботи, календарним планом, особливостями тематичного і поурочного планування, діяльністю педради, методичних об'єднань, батьківського комітету, учнівських органів самоврядування;
- ✓ допомагає у виконанні завдань практики, бере участь у оцінюванні діяльності здобувачів вищої освіти;
- ✓ надає допомогу у вивченні індивідуальних особливостей учнів і колективу класу;
- ✓ контролює дотримання студентом вимог Статуту ЗЗСО, правил внутрішнього розпорядку, трудової дисципліни.

Здобувач вищої освіти (практикант):

- ✓ своєчасно прибуває на базу практики і проводить свою діяльність згідно зі Статутом ЗЗСО, Правилами внутрішнього розпорядку, виконує розпорядження адміністрації навчального закладу, керівників практики;
- ✓ виконує всі види робіт, передбачені Програмою практики;
- ✓ виконує завдання практики;
- ✓ працює в навчальному закладі не менше 6 годин на день, регулярно робить записи у щоденнику;
- ✓ вчасно подає поточну документацію на перевірку керівникам, оформлює звітну документацію.

Здобувач вищої освіти (практикант) має право:

1. Отримати відповідні завдання до початку практики, а також консультації щодо їх виконання.
2. Пройти інструктаж з техніки безпеки та охорони життя і здоров'я учнів.
3. Користуватися бібліотекою навчального закладу, навчальними кабінетами і посібниками.
4. Вносити пропозиції щодо організації педпрактики, брати участь у конференціях та нарадах.
5. Заміна бази практики може бути здійснена лише з поважних причин і за наказом ректора університету.

ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ЗА ТЕХНОЛОГІЯМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Під час карантину або інших ситуацій, коли можливості фізичного відвідування баз практик здобувачами вищої освіти обмежені або відсутні й традиційні технології проведення практики здобувачів вищої освіти не можуть бути застосовані, практику може бути переорієнтовано на дистанційне проведення відповідно до розпоряджень по університету, з урахуванням Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка https://drive.google.com/file/d/1c--sYRfDI_iAT7L766LprKB-x9GGKaEy/view та на основі Додатку 5 до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р.) https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSlSDVIV04wa-WZvbW5xVnM2Mmd5Y1FLdi1rUC0w/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA

5. ЗАВДАННЯ ТА ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання її програми. Звітну документацію (щоденник практики та індивідуальний звіт про практику) здають провідному фахівцеві навчального відділу з організації практики на факультеті іноземної філології у триденний термін після її завершення.

Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, що містить підписи керівників практики із зазначенням посади, наукового ступеня, вченого звання, ПІБ. Звітні матеріали здобувач вищої освіти завантажує на MOODLE. Щоденник практики – основний документ, що відображає поточну діяльність здобувача вищої освіти, етапи виконання завдань.

Звіт складає довільну кількість сторінок комп'ютерного набору (але не менше 3-х), бажано із фото-/та відеоматеріалами. У звіті практикант систематизовано описує виконання усіх розділів програми практики, зазначає, які компетентності вдалося сформувати, знання, уміння та навички здобути упродовж практики.

Обов'язковою є наявність висновків та пропозицій практиканта щодо удосконалення підготовки, організації та проведення практики.

Час та місце проведення підсумкової конференції (захист практики) оголошується додатково.

Перелік матеріалів, які подаються до звіту:

1. Індивідуальний звіт та щоденник практики, в яких фіксуються всі форми роботи під час практики (відвідування уроків з англійської мови та виховних заходів, ознайомлення зі шкільними програмами, з календарно-тематичним та урочним плануванням вчителя тощо)¹.

а) перелік матеріалів, які подаються до звіту з методики навчання англійської мови:

¹ Щоденник практики розміщено на сторінці факультету іноземної філології К-ПНУ за покликанням <https://fif.kpnu.edu.ua/praktyka/>

2. Фрагменти календарних планів з англійської мови.

3. Заповнений профіль навчальної групи (класу) за такою формою:

вік учнів	
рівень англійської мови (A1-B1) відповідно до CEFR	
якісний показник успішності за результатами попереднього семестру	
навчальна програма та навчальний підручник	
стать (вказати кількість хлопчиків та дівчаток окремо)	
вчитель групи	

4. Виконані п'ять завдань з керованого спостереження (**Guided Observation**)¹ за темами:

- ✓ Teacher roles;
- ✓ Learner-centred or teacher-centred classroom;
- ✓ Learner types;
- ✓ Catering for different learning styles;
- ✓ Motivational strategies.

5. Розроблені два фрагменти уроків з англійської мови (**microteachings**)² для навчальної групи (класу) відповідно до профілю (див. п.3) у період практики на основі комунікативного підходу за структурою:

Main aim:

Subsidiary aim:

Personal aim:

Timing (15 min.)	Procedure	Stage Aims	Aids and Materials	Interaction Patterns
------------------	-----------	------------	--------------------	----------------------

¹ Див. Додаток 1.

² Див. Додаток 2.

Зразок фрагменту уроку (microteaching)¹

б) перелік матеріалів, які подаються до звіту з педагогіки:

1. Аналіз виховного заходу².
2. Аналіз форми роботи з батьками учнів³.
3. Аналіз уроку⁴.

Рекомендації до оформлення звітної документації

Звітна документація навчальної ознайомлювальної педагогічної практики повинна бути створена у Word.

Оформлення звіту здобувача вищої освіти повинне відповідати таким вимогам:

- ✓ обсяг звіту складає довільну кількість (але не менше 3-ьох) сторінок комп'ютерного набору у Word;
- ✓ текст формується у відповідності формату А4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14 з інтервалом 1,5 та з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 25 мм, правого – 10 мм.

Орієнтовна схема звіту:

- ✓ Титульний аркуш⁵,
- ✓ У «Вступі» до звіту коротко розкривається роль, місце практики в системі професійної підготовки вчителя, мета і завдання практики, основні принципи її організації. Визначаються професійні уміння і навички, які формувалися і вдосконалювалися під час практики.

Виконання завдань відповідно до розділів програми:

1. *Завдання з англійської мови.*
2. *Завдання з педагогіки.*

¹ Див. Додаток 3.

² Див. Додаток 4.

³ Див. Додаток 5.

⁴ Див. Додаток 6.

⁵ Див. Додаток 7.

Висновки.

- 1. Які знання, уміння та навички здобуті упродовж практики.*
- 2. Позитивне в організації та проведенні практики.*
- 3. Недоліки, виявленні під час практики.*
- 4. Пропозиції щодо удосконалення підготовки, організації та проведення практики.*

Дата Підпис здобувача вищої освіти.

Підпис директора, завірений печаткою.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Розподіл балів за практику

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з методики навчання англійської мови	75
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Профіль групи 	10
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Завдання Guided Observation 	45
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Фрагменти уроків (microteaching) з розробленими навчальними матеріалами 	20
2. Виконання завдань з педагогіки	15
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Аналіз відвіданого виховного заходу 	5
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Аналіз відвіданого уроку 	5
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Аналіз однієї з форм співпраці школи та сім'ї 	5
3. Відповідність звітної документації змісту діяльності практиканта, якість її оформлення	5
4. Захист звіту перед комісією	5
Разом:	100

Розподіл балів та критерії оцінювання за виконання завдань з методики навчання англійської мови:

- 1) профіль групи – **10 балів** (повністю заповнений профіль – 10 балів; заповнений неповністю – 8 балів; заповнений неповністю та з помилками – 5 бали; незаповнений – 0 балів);
- 2) 5 завдань Guided Observation – **45 балів**. Кожне завдання максимально оцінюється у 9 балів:

- ✓ 9 балів – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має ґрунтовні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями;
- ✓ 6 балів – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має достатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями;
- ✓ 4 бали – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має недостатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями на достатньому рівні;
- ✓ 2 бали – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового та технічного характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має низькі знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями;
- ✓ 0 балів – завдання невиконані.

3) Розроблених два фрагменти уроків (2 microteachings) з навчальними матеріалами для навчальної групи (класу) відповідно до профілю (див. п.3) у період практики на основі комунікативного підходу за структурою Main aim, Subsidiary aim, Personal aim (Timing, Procedure, Stage Aims, Aids and Materials, Interaction Patterns) – 10 балів/1 microteaching (разом **20 балів**):

- ✓ 2 бали: урахування взаємозв'язку між структурними компонентами уроку (часом, процедурою, цілями етапів, навчальними матеріалами та способами взаємодії)
- ✓ 2 бали: урахування різних способів взаємодії учнів;
- ✓ 2 бали: прослідковувано комунікативний підхід до навчання;
- ✓ 2 бали: доцільне використання засобів навчання, включно з ІКТ;
- ✓ 2 бали: відповідність цілей фрагменту заняття його змісту та процедурі.

Максимальний бал за виконання завдань з англійської мови – 75, мінімальний – 45 (60%), нижче 45 – не зараховано.

Розподіл балів та критерії оцінювання за виконання завдань з педагогіки: (15 балів):

- ✓ **ступінь** виконання студентами завдань практики;
- ✓ **якість** педагогічних знань, проявлених під час практики та їх відображення у звітній документації;
- ✓ **рівень** сформованості умінь та навичок практичної роботи студентів як майбутніх фахівців.

Оцінка	Критерії
14-15	Студент у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу оцінку вчителя, класного керівника та методистів за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи в школі проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед учнів, педагогічного колективу школи, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.
11-13	Студент виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Студент припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від класного керівника. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.
9-10	Завдання з педагогіки виконані. Виховний захід оцінено на 4-6 балів. Студент проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві методичні помилки. Студент вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.
Менше 9 балів Не задовільно	За період практики студент не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від педагогічного колективу школи, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду документації.

Максимальний бал за виконання завдань з педагогіки – 15, мінімальний – 9 (60%), нижче 9 – не зараховано.

Критерії оцінювання звітної документації практиканта:

- ✓ 5 балів – звітну документацію оформлено згідно з вимогами, звіт містить аналіз діяльності під час проходження практики, не містить лексико-граматичних помилок;
- ✓ 4 бали – звітну документацію оформлено згідно з вимогами, види робіт висвітлено у звіті не повно, звіт викладено не повно, допущені помилки мовного та змістового характеру;
- ✓ 3 бали – звітну документацію оформлено з помилками, види робіт висвітлено у звіті не повно, звіт викладено з порушенням вимог, допущені помилки мовного та змістового характеру;
- ✓ нижче 3 балів, не зараховано – звіт оформлено фрагментарно, з порушенням вимог, або зовсім не оформлено.

Критерії оцінювання захисту педпрактики.

- ✓ 5 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;
- ✓ 4-3 бали – здобувач висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики без використання мультимедійної презентації;
- ✓ 2-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, без використання презентації;
- ✓ 0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

**Таблиця відповідності шкал оцінювання
навчальних досягнень студентів**

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

7. МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Оцінка за проходження навчальної ознайомлювальної педагогічної практики є комплексною. Максимальна кількість балів за результатами навчальної ознайомлювальної педагогічної практики – **100 балів**.

Розподіл балів під час оцінювання результатів діяльності практика з методики навчання англійської мови складає **75 балів**:

Види діяльності здобувача вищої освіти під час практики з англійської мови	Максимальна кількість балів
1. Заповнений профіль навчальної групи (класу)	10
2. Виконані завдання Observation tasks	45
3. Розроблені фрагменти уроків (microteachings)	20
Разом	75

Розподіл балів під час оцінювання результатів діяльності практика з педагогіки складає **15 балів**:

Види діяльності здобувача вищої освіти під час практики з педагогіки	Максимальна кількість балів
Аналіз відвіданого виховного заходу	5
Аналіз відвіданого уроку	5
Аналіз однієї з форм співпраці школи та сім'ї	5
Разом	15

Захист практики – **10 балів**. Під час захисту навчальної ознайомлювальної педагогічної практики, який відбувається впродовж двох тижнів навчальних занять після її завершення, здобувачі вищої освіти (практиканти) презентують результати практики у форматі Power Point, а також діляться отриманим досвідом зі своїми одногрупниками та перед комісією, призначеною керівником практики від факультету.

Розподіл балів під час захисту результатів з навчальної ознайомлювальної педагогічної практики складає **10 балів**:

Критерії оцінювання звітної документації практиканта:

- ✓ 5 балів – звітну документацію оформлено згідно з вимогами, звіт містить аналіз діяльності під час проходження практики, не містить лексико-граматичних помилок;
- ✓ 4 бали – звітну документацію оформлено згідно з вимогами, види робіт висвітлено у звіті не повно, звіт викладено не повно, допущені помилки мовного та змістового характеру;
- ✓ 3 бали – звітну документацію оформлено з помилками, види робіт висвітлено у звіті не повно, звіт викладено з порушенням вимог, допущені помилки мовного та змістового характеру;
- ✓ нижче 3 балів, не зараховано – звіт оформлено фрагментарно, з порушенням вимог, або зовсім не оформлено.

Критерії оцінювання захисту педпрактики:

- ✓ 5 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;
- ✓ 4-3 бали – здобувач висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики без використання мультимедійної презентації;
- ✓ 2-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, без використання презентації;
- ✓ 0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

8. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Інформація про проведення підсумкової конференції (захист практики) оголошується додатково.

Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти на підсумковій конференції. До комісії входять керівники від кафедри англійської мови та кафедри педагогіки та менеджменту освіти.

Комісія оцінює результати діяльності практикантів, беручи до уваги:

- ✓ виконання студентом програми практики;
- ✓ ступінь сформованості компетентностей, передбачених програмою практичної підготовки здобувача вищої освіти;
- ✓ рівень професійної й суспільної спрямованості майбутніх вчителів (інтерес до педагогічної професії, любов до дітей, відповідальне і творче ставлення до роботи, активність, ініціативність, самостійність, дисциплінованість);
- ✓ дотримання вимог до оформлення звітної документації, якість звітних матеріалів;
- ✓ уміння висловлювати власну позицію з питань навчання і виховання в процесі захисту педагогічної практики.

Порядок захисту практики

У процесі обговорення звіту керівники практики коментують виступ студента, оцінюють рівень засвоєння знань, набуття умінь і навичок кожним практикантом.

Загальна **оцінка** за навчальну ознайомлювальну педагогічну практику виставляється згідно з навчальним планом: **зараховано / не зараховано**.

Оцінка виставляється головою комісії у відомість обліку успішності та залікової книжки / індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Здобувач вищої освіти, який **не виконав програму практики з поважних причин** (підтверджених документально), наказом по університету може бути направлений для повторного проходження практики у час, вільний від навчання.

Здобувач вищої освіти, який **не виконав програму практики без поважних причин**, відраховується з університету за невиконання навчального плану.

Підсумки практики обговорюються на засіданні випускової кафедри.

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Формою звітності за практику є письмовий звіт. Письмовий звіт та інші документи практики (щоденник тощо) подаються на перевірку керівникові практики від кафедри англійської мови та кафедри педагогіки та менеджменту освіти.

Щоденник практики є основним документом, що відображає діяльність здобувача вищої освіти та етапи виконання завдань. Виконані завдання практики, наприклад, профіль групи, Guided Observation Tasks, Microteachings, виконані завдання з педагогіки здобувачі вищої освіти (практиканти) вантажать на розроблений курс навчальної ознайомлювальної педагогічної практики платформи Moodle <https://moodle.kpnu.edu.ua/>.

Звітні матеріали навчальної ознайомлювальної педагогічної практики здобувачів вищої освіти (щоденник, звіт тощо) зберігаються в кабінеті практики на факультеті іноземної філології.

Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти перед комісією, призначеною керівником практики від факультету. Комісія оцінює результати практики здобувачів вищої освіти у терміни, встановлені відповідним наказом про проведення практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження, або в університеті впродовж двох тижнів навчальних занять після завершення практики.

Підведення підсумків практики відбувається відповідно до вимог, передбачених робочою програмою практики. Місце, час і форма приймання заліку з практики визначається деканатом факультету іноземної філології і доводиться до відома здобувачів та керівників практик.

Загальна оцінка за практику вноситься в відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, в залікову книжку/індивідуальний навчальний

план здобувача вищої освіти за підписом голови комісії та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надане право на проходження практики в інший термін за визначених умов.

9. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

При оцінюванні навчальної ознайомлювальної педагогічної практики враховується таке:

1. Ступінь та якість виконання завдань практики;
 2. Характеристика здобувача вищої освіти від бази практики;
 3. Якість оформлення звітної документації.
 4. Результати захисту практики перед комісією.
- ✓ Оцінка «*відмінно*» **A (90-100 балів)** – всі завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної професійної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.
 - ✓ Оцінка «*дуже добре*» **B (82-89 балів)** – завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.
 - ✓ Оцінка «*добре*» **C (75-81 бал)** – завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

- ✓ Оцінка «задовільно» **D (67-74 бали)** – завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник оформлений неправильно.
- ✓ Оцінка «достатньо» **E (60-66 балів)** – завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.
- ✓ Оцінка «незадовільно» **FX (35-59 балів)** – завдання невиконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками.

10. ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Вчитель англійської мови з метою дотримання вимог охорони праці повинен:

- ✓ знати і належним чином виконувати свої посадові обов'язки, інструкції з охорони праці, охорони життя і здоров'я здобувачів освіти;
- ✓ забезпечувати режим дотримання норм і правил з охорони праці під час організації навчання здобувачів освіти;
- ✓ мати чітке уявлення про небезпечні і шкідливі фактори, пов'язані з виконанням робіт і знати основні способи захисту від їх впливу;
- ✓ пройти вступний інструктаж і первинний інструктаж на робочому місці;
- ✓ керуватися в роботі правилами внутрішнього трудового розпорядку закладу загальної середньої освіти;
- ✓ дотримуватися режиму праці та відпочинку, який визначається графіком роботи;
- ✓ дбати про особисту безпеку і особисте здоров'я, а також про безпеку здобувачів у процесі виконання роботи або під час знаходження на території закладу загальної середньої освіти;
- ✓ дотримуватися правил особистої гігієни;
- ✓ при пересуванні по території і в приміщеннях користуватися тільки встановленими проходами;
- ✓ знати вимоги електро- і пожежобезпеки і вміти користуватися засобами пожежогасіння;
- ✓ вміти надавати домедичну допомогу потерпілому;
- ✓ виконувати режими праці та відпочинку, встановлені в закладі освіти;
- ✓ оперативно повідомляти про всі несправності обладнання, виявлені в процесі роботи, про ситуацію, що загрожує життю і здоров'ю людей, про кожен нещасний випадок або про погіршення свого здоров'я;
- ✓ знати номери телефонів виклику екстрених служб (пожежної охорони, швидкої медичної допомоги тощо).

Під час виконання посадових обов'язків вчителя англійської мови можуть мати місце такі шкідливі та безпечні фактори:

- ✓ недостатнє освітлення робочої зони;
- ✓ зорове стомлення при тривалій роботі з документами, зошитами;
- ✓ ураження електричним струмом при дотику до струмоведучих частин електрообладнання та електроприладів з порушеною ізоляцією;
- ✓ опіки при роботі з нагрівальними приладами;
- ✓ підвищена психоемоційна напруга;
- ✓ значне голосове навантаження;
- ✓ статичне навантаження при незначному загальному м'язовому руховому навантаженні;
- ✓ пожежонебезпека;
- ✓ висока щільність епідемічних контактів;
- ✓ травми і падіння.

Вчитель повинен забезпечити умови для проведення занять у навчальному кабінеті і несе особисту відповідальність за порушення правил безпеки, вимог охорони праці і санітарно-гігієнічних правил. Педагог зобов'язаний дотримуватися протипожежного режиму в освітній установі, правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння, а також порядок дій при виникненні пожежі або іншої надзвичайної ситуації, напрямок евакуації, вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

У навчальному кабінеті з іноземної мови не допускається знаходження та використання легкозаймистих пожежонебезпечних предметів чи речовин, а також забороняється використання джерел відкритого вогню, обігрівачів, електричних чайників, кип'ятильників, несертифікованих подовжувачів та саморобних пристроїв.

Не допускається виконувати роботу, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних речовин, психотропних, токсичних або інших одурманюючих речовин, а також розпивати спиртні напої, вживати наркотичні засоби, психотропні, токсичні чи інші одурманюючі речовини на робочому місці або на території навчального закладу.

Педагогічний працівник повинен пройти навчання і мати навички надання першої домедичної допомоги постраждалим.

При роботі необхідно дотримуватися таких заходів безпеки від ураження електричним струмом:

- ✓ не торкатися до відкритих і негороджених струмоведучих частин електроприладів, комп'ютерного обладнання та оргтехніки, до оголених або з пошкодженою ізоляцією проводів;
- ✓ не включати в електромережу і не відключати прилади мокрими і вологими руками;
- ✓ дотримуватися послідовності включення і виключення приладів, не порушувати технологічні процеси;
- ✓ не залишати включені в електромережу прилади без нагляду, включно ТЗН, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;
- ✓ не пересувати включені в електричну мережу прилади, включно ТЗН, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;
- ✓ не складати на електроприлади папір, речі та інші предмети;
- ✓ не проводити вимикання пристроїв ривком за шнур живлення;
- ✓ не намагатися виконати ремонт включеного в мережу електрообладнання;
- ✓ не згинати і не затискувати електричні з'єднувальні кабелі, дроти (шнури).

Дотримання правил поведінки в аварійних ситуаціях

Не допускається приступати до виконання роботи у разі поганого самопочуття або раптової хвороби.

У разі отримання травми вчитель іноземної мови зобов'язаний припинити роботу, покликати на допомогу, скористатися аптечкою першої допомоги і звернутися до медичного пункту. При отриманні травми іншим працівником необхідно надати йому першу домедичну допомогу. За необхідності, викликати швидку медичну допомогу за телефоном 103 і повідомити про факт травмування. Забезпечити до початку розслідування збереження обстановки на місці події, а якщо це неможливо (існує загроза життю і здоров'ю оточуючих) – фіксування обстановки шляхом складання схеми, протоколу, фотографування або іншим методом.

У разі появи задимлення або загорання негайно припинити роботу, відключити у щитку відповідне електрообладнання, евакуювати дітей з кабінету до безпечного місця, сповістити голосом про пожежу і вручну задіяти автоматичну пожежну сигналізацію, викликати пожежну охорону за телефоном 101, повідомити про це адміністрацію навчального закладу. За відсутності явної загрози життю вжити заходів до ліквідації пожежі за допомогою первинних засобів пожежогасіння.

При використанні вогнегасників не можна направляти в бік людей струмись вуглекислоти і порошку. При користуванні вуглекислотним вогнегасником, щоб уникнути обмороження, не братися рукою за розтруб вогнегасника. При загоранні електроустаткування для його гасіння слід застосовувати тільки вуглекислотні або порошкові вогнегасники.

У разі загрози або виникнення осередку небезпечного впливу техногенного характеру, слід керуватися відповідними інструкціями про порядок дій та Планом евакуації.

У разі сигналу **повітряної тривоги** практикант допомагає учителеві організувати й супроводжувати переміщення учасників освітнього процесу до найближчого укриття та перебувати в укритті до завершення повітряної тривоги. Після завершення небезпеки та оголошення скасування сигналу практикант допомагає організувати повернення учасників освітнього процесу з найближчого укриття до запланованих заходів.

11. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

3 методики навчання англійської мови

1. Бахмат Н.В., Сторчова Т.В. Організація освітньої діяльності учнів закладів загальної середньої освіти: психолого-педагогічний аспект. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України; [гол. ред. Н.В. Бахмат]. Київ: Міленіум, 2023. Вип. 34 (1-2023). С. 111-121.
2. Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
3. Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / за ред. С.Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2011. 334 с.
4. Морська Л., Сторчова Т. Challenges in creativity definition and measurement: educational implications. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: збірник наукових праць. Київ: Міленіум, 2023. Вип. 35 (2–2023). С. 75-83. URL: <http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/300595>
5. Сторчова Т.В. Classroom Observation in the Pre-service Education of English Teachers. *Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів*: у 3-х томах. Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19. Т. 3. С. 47-48.
6. Сторчова Т.В. Gender in English Language Education: the perspectives of teaching strategies. *Науково-педагогічний журнал «Молодь і ринок»*. 2021. №7-8 (193-194) липень-серпень. С. 78-84. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/239343>
7. Сторчова Т.В. Motivation as a gatekeeper to language learning. *Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України*: матеріали XI Регіональної науково-практичної конференції, 7 грудня 2022 року, м. Кам'янець-Подільський [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 33-35.
8. Сторчова Т.В. Цифрова компетентність вчителя англійської мови: європейський досвід. *Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів: у 3-х томах. Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22 С. 175-178 URL:

<http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7325/Naukovi-pratsi-K-PNU-im.I-Ohienka-zbirnyk-za-pidsumkamy-zvitnoi-naukovoi-konferentsii%e2%80-%93Vyp.22.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

9. Сторчова Т.В. Підготовка майбутнього вчителя англійської мови в умовах Нової української школи. *Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів: у 3-х томах. Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 23 С. 238-240 URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8023/Naukovi-pratsi-K-PNU-im.I-Ohienka-zbirnyk-za-pidsumkamy-zvitnoi-naukovoi-konferentsii%e2%80-%93Vyp.23.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
10. Шмирко О.С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. Кам'янець-Подільський: Каліграф, 2015. 44 с.

Документи К-ПНУ з теоретичної та практичної підготовки

11. Інструкція №111 з охорони праці та безпеки життєдіяльності здобувачів вищої освіти К-ПНУ, які направляються для проходження практики. URL: <https://drive.google.com/file/d/1YMxREUtZ01zmE9GaWcEZR744e5dHKgp/view>
12. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД). URL: https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSlSDVIV04waWZvbW5xVnM2Mmd5Y1FLdi1rUC0w/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA
13. Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за **спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))**, введено в дію 01 вересня 2021 року. URL: <https://drive.google.com/file/d/1PBRn1KVcS0JuFBPWWbwHO9bPsbfe9iTf/view>

Документи міністерства освіти і науки України

14. Модельна навчальна програма. «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Трифан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795). URL: <https://drive.google.com/drive/u/2/home>
15. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf

Підручники, адаптовані відповідно до нових програм та стандартів Нової української школи

16. Full Blast Plus for Ukraine. URL: https://publishing.linguist.ua/publishing_book/full-blast-plus-for-ukraine/
17. Prepare. Ukrainian Edition. URL: https://publishing.linguist.ua/publishing_book/-prepare-ukrainian-edition/
18. Project Explore URL: <https://www.ranok.com.ua/storage/pdf/Lendinh-Project-Explore-3.pdf>

**Навчальна дисципліна «Методика навчання англійської мови»
розміщена на платформі Moodle за покликанням URL:
<https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=152> з педагогіки**

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності: навчальний посібник. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» [Текст] / укладач О.В. Грушко. Вінниця: ТД «Єдельвейс», 2007, 296 с.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навчальний посібник. 3-є вид., доопрац. і доп. Київ: Знання, 2008. 566 с.
4. Загальна педагогіка: навчальний посібник / О.Ф. Євсюков, С.А. Чупахін; за ред. О.Ф. Євсюкова; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків, 2020. 150 с.
5. Гетта В. Шляхи досягнення педагогічної майстерності. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2010. №9. С. 44-45.
6. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка: загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання: навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський: Медобори, 2012. 202 с.
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ: Академвидав, 2012. 352 с.
8. Задорожна Л. На шляху до педагогічної майстерності. *Початкова школа*. 2001. №9. С. 60-61.
9. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії: навч. посіб. Київ: УФІМБ, 1997. 320 с.
10. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: навч. посібник. Львів: Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
11. Ковальчук О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки: навчально-методичний посібник. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 126 с.
12. Кучерявець В.Г. Основи педагогічної майстерності: практикум. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. 55 с.

13. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.
14. Основи педагогічного оцінювання: навч.-метод. посіб. Ніжин: Лисенко М.М., 2012. 102 с.
15. Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [автори-укладачі: О.М. Дутко, О.В. Горбатюк, І.Ю. Лебідь, С.В. Поліщук, В.В. Федорчук; за заг. ред. В.В. Федорчук]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 275 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

GUIDED OBSERVATION TASKS

¹TASK ONE

Task focus: Teacher roles.

Observe a class and focus on the teacher throughout the lesson. Tick (✓) the relevant cell in the table if you can observe these teacher roles. Make notes.

Role	✓	What does the teacher do?
Planner		
Manager		
Monitor/Observer		
Facilitator		
Diagnostician		
Language resource		
Assessor		
Rapport builder		

²Observation summary.

What have you learnt from this observation?

¹ Усі запропоновані завдання для Guided Observation використано за матеріалами курсу «English Language Teaching Methodology. Bachelor's Level» в межах проєкту «Шкільний вчитель нового покоління», започаткованого Міністерством освіти і науки України та Британською Радою в Україні

² Observation summary має містити до 200 слів

TASK TWO

*Task focus: **Learner-centred or teacher-centred classroom.***

Observe a lesson and complete the table by ticking (✓) the relevant cell.

In the English classroom, who	Teacher	Learners
chooses the topic?		
selects activities?		
prepares teaching materials?		
prepares activities/tasks?		
talks more?		
asks questions?		
answers questions?		
explains the rules?		
corrects mistakes?		
assesses learners' achievements?		
checks homework?		
gives instructions?		
organises pairs and groups?		

Observation summary.

What have you learnt from this observation?

TASK THREE

*Task focus: **Learner types.***

Be sure you know the learners' names in the class you observe. Focus on the learners and complete the table with their names according to their behaviour.

Name	Behavior
	takes the initiative, volunteers to answer questions, and asks his/her own questions
	avoids answering questions, or answers if called on by name, does not participate in class activities actively
	takes an active part in pair and group work
	is not afraid of making mistakes
	is reluctant to speak
	understands quickly and follows explanations relatively easily
	often gets confused and frequently seeks clarification from peers

Observation summary.

What have you learnt from this observation?

TASK FOUR

Task focus: Catering for different learning styles.

Observe how the teacher caters for different learning styles during several lessons. Tick (✓) the instances that you observe. Make notes if appropriate.

Learning Style	Techniques and resources the teacher uses	✓	Notes
Visual	Charts, graphs, diagrams		
	Flashcards		
	Pictures and graphics		
	Maps		
	Silent reading		
	Written instructions		
	Videos		
	Other (please specify)		
Auditory	Discussion, dialogue, debate		
	Memorisation techniques		
	Reading aloud		
	Listening to recordings		
	Communication in pairs and groups		
	Other (please specify)		
Kinaesthetic	Games		
	Role plays		
	Body language/gestures		
	Mime		
	Drama		
	Memorising while moving		
	Other (please specify)		

Observation summary.

What have you learnt from this observation? To what extent did the observed techniques and resources seem to help learners to learn?

TASK FIVE

Task focus: Motivational strategies.

Observe a class and focus on the teacher throughout the lesson. Tick (✓) the relevant cell if you can observe these motivational strategies. Make notes if appropriate.

Motivational strategies	✓	Notes
The teacher		
shares his/her own personal interest in L2 with learners		
demonstrates to learners that she/he cares about their progress		
pays attention and listens to each learner		
creates a favourable and supportive atmosphere in the classroom		
gives learners responsibility by using small-group activities		
makes learning more stimulating and enjoyable by breaking the monotony of classroom events and using a variety of learning tasks		
makes tasks challenging		
adjusts the difficulty level of tasks to the learners' abilities		
adapts task content to the learners' interests		
gives equal attention to both stronger and weaker learners		
selects tasks which require learners' active participation		
explains the purpose and usefulness of a task		
draws his/her learners' attention to their strengths and abilities		

promotes cooperation and competition if appropriate		
provides learners with positive feedback (reacts to any positive contributions from his/her learners)		
offers rewards to encourage learning		

Observation summary.

What have you learnt from this observation?

ДОДАТОК 2

THE EXAMPLES OF MAIN AIM, SUBSIDIARY AIM, PESONAL AIM

Main aim:

Subsidiary aim:

Personal aim:

Main aim	Subsidiary aim	Personal aim
<p>To practise making polite request in the context of making holiday arrangements.</p> <p>Example exponent: <i>Could you give me some information about hotels?</i></p>	<p>Grammar: to revise modal auxiliary verbs.</p> <p>Functional exponents: <i>Could/Would you ...?</i></p> <p>Vocabulary: to consolidate lexis for travel, accommodation.</p> <p>Phonology: to focus on intonation.</p> <p>Speaking: to give controlled oral practice.</p>	<p>To improve my organization of the whiteboard. To give clearer examples.</p>

THE EXAMPLES OF STAGE AIMS

Procedure	Stage aims
Show students pictures of various holiday destinations. Ask them to talk about their last holiday.	To contextualize the topic of holidays.
Tell two short stories about holidays (one true, one untrue). Invite students to ask questions and then to guess which story is true.	To give students a model for the speaking activity.
Allow time for students to plan their own story, which may be true or not.	To give students time to plan their speaking.
In groups students tell their stories. The rest of the group ask questions and guess if the story is true or not.	To give students fluency practice. To provide opportunities to practise the sequence of tenses in a spoken narrative.

ДОДАТОК 3

THE LESSON PLAN COMPONENTS AND THE EXAMPLE OF A LESSON PLAN

When we plan a lesson, we ask ourselves a number of questions

Lesson plan components	
Class profile	Who are we planning the lesson for?
Timetable fit	How is the lesson connected to the last lesson and /or the next one?
Main aim(s)	What do we want learners to learn or to be able to do by the end of the lesson?
Subsidiary aims	What else do learners need to be able to do during the lesson to enable them to achieve the main aim?
Stage aims	What is the purpose of each stage of the lesson?
Personal aims	What aspects of our own teaching do we want to develop or improve?
Assumptions	What do we think learners already know or can already do related to the aims?
Anticipated problems	What may learners find difficult in the lesson? What may they not be used to doing? What may they not feel confident about?
Possible solutions	What action will we take to deal with the anticipated problems?
Teaching aims, materials, equipment	What should we remember to take to the lesson?
Procedures	What are the tasks and activities for each stage?
Timing	What length of time will we need for each stage?
Interaction patterns	In which ways will learners work at different stages, i.e. individually, in pairs, in groups, as a whole class?
Homework	What further work will learners need to do before the next lesson?

The example of a **lesson plan**, which aims to introduce and practise language for describing people

Timing	Procedure	Stage aims	Aids and materials	Interaction pattern
5 minutes	Students talk about their families	Warmer/lead-in: to get students talking and introduce the topic	Family photographs brought in by students	Pairwork
10 minutes	Students select appropriate adjectives to complete descriptions of family members in transcripts of mini-dialogues They listen to the mini-dialogues and check answers	To introduce new vocabulary Intensive listening	Short gapped transcripts Recorded dialogues CD player	Individual work → pairwork Teacher → whole class
10 minutes	Students exchange information about their own family members	To give students fluency practice: describing personalities, habitual behavior and specific past events	(none)	Pairwork (Teacher monitors)
10 minutes	Teacher gives feedback on language used Students do gap-fill task	To highlight need for new language To introduce new language To focus on accuracy	Teacher's notes Whiteboard Worksheet	Teacher → whole class Individual work
10 minutes	Students repeat family description task	To provide an opportunity for students to improve their spoken performance To give students further fluency practice	(none)	Pairwork (new partners)

ДОДАТОК 4

СХЕМА АНАЛІЗУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. Тема виховного заходу.
2. Організація заходу: наскільки були готові діти і педагог до проведення заходу (оформлення приміщення, обладнання, наочність; підготовка і використання ТЗН; чіткість, організованість).
3. Злагодженість дій педагога і дітей під час заходу; раціональне використання часу.
4. Оцінка актуальності даного заходу, його відповідності інтересам і віковим особливостям учнів.
5. Участь учнів у проведеному виховному заході, їхня роль і активність.
6. Заключна частина заходу: чи було проведено колективні підсумки, загальні висновки і узагальнення.
7. Мета заходу. Наскільки вдалося її досягнути. Результативність проведеного виховного заходу, його пізнавальну і виховну цінність.
8. Які позитивні сторони та недоліки бачите у проведенні заходу? Що Вам вдалося добре, а що хотіли б поліпшити наступного разу?

ДОДАТОК 5

АНАЛІЗ ФОРМИ РОБОТИ З БАТЬКАМИ УЧНІВ

1. Тема заходу, актуальність її для батьків.
2. Мета заходу.
3. Форма проведення(бесіда; тренінг; батьківське консультивання; квест; круглий стіл; індивідуальна зустріч та ін.)
4. Готовність до проведення заходу.
5. Вступна частина заходу: мотивація спільної діяльності вчителя і батьків.
6. Характеристика змісту використаного матеріалу: актуальність матеріалу, спрямованість його на забезпечення мети.
7. Характеристика методів і прийомів роботи: які конкретно методи та прийоми педагогічної взаємодії застосовані. Їх педагогічна доцільність і спрямованість на реалізацію мети, різноманітність.
8. Педагогічна майстерність: уміння володіти собою, стиль педагогічного спілкування, організаторські уміння, педагогічний такт, культура мовлення.
9. Заключна частина заходу: проведення колективного аналізу, активність батьків у висуненні пропозицій, загальні висновки, програма дальших дій.

ДОДАТОК 6

АНАЛІЗ ОДНОГО ІЗ УРОКІВ, ПРОВЕДЕНИХ УЧИТЕЛЕМ

1. Попередні дані: предмет, клас, учитель, дата;
2. Структура, хід і зміст уроку. Діяльність вчителя й учнів на уроці;
3. Висновки і пропозиції:
 - ✓ розподіл часу;
 - ✓ позитивні сторони уроку;
 - ✓ недоліки в ході і змісті уроку;
 - ✓ пропозиції щодо удосконалення уроку.

Результати відвіданого уроку _____

Труднощі _____

Висновки _____

Пропозиції _____

202_ р.

Здобувач вищої освіти _____ (підпис)

ДОДАТОК 7

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША ЗВІТУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ (ПРАКТИКАНТА)

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології

Керівники практики:

Керівник практики

від кафедри англійської мови _____

Керівник практики

від кафедри педагогіки та менеджменту освіти _____

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Здобувача вищої освіти 3 курсу _____ групи
галузі знань 01 Освіта
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

(прізвище, ім'я та по батькові)

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Оцінювання навчальної ознайомлювальної педагогічної практики:

завдання з англійської мови –

завдання з педагогіки –

загальна оцінка –

Кам'янець-Подільський – 20_____

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології

НАВЧАЛЬНЕ ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

*для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька)
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
денної і заочної форм навчання
факультету іноземної філології*

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Укладач:

СТОРЧОВА Тетяна Володимирівна

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*

Підписано 29.11.2024. Формат 60x84/16. Гарнітура «Cambria».
Об'єм даних 1,23 Мб. Обл.-вид. арк. 1,9. Зам. № 1140.

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка,
вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, 32300.
Свідоцтво серії ДК № 3382 від 05.02.2009 р.

Виготовлено в Кам'янець-Подільському національному
університеті імені Івана Огієнка,
вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, 32300.